

V. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА США

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Олена Локшина, д.пед.н., проф.
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ

Доведено, що ідея трансформацій, синонімами яких виступають «зміна», «реформа», «модернізація», «інновація», «розвиток» тощо, є головною при характеристиці освіти у світі протягом XX-го – на початку XXI століть.

Водночас, якщо 1960-70-і роки відзначалися структурними реформами, які передбачали подовження терміну обов'язкової освіти, у такий спосіб забезпечуючи залучення якомога більшої кількості молоді до навчання (*реформи доступу*), то, починаючи з 1990-х, трансформації в освіті, в умовах її оринковлення, спрямовано на відхід від фокусування на ресурсах, які вкладаються в освіту (inputs) у напрямі вимірювання результатів (outputs), які вона продукує (*реформи якості*).

Реформи якості XXI століття живляться новими концептами – якщо *реформи доступу* вбудовувалися у рамку концепту так званого раціонально спланованого покрокового організаційного розвитку, то *реформи якості* розглядаються у контексті універсальної «скрині з інструментами» з переліком заходів та ресурсів (Н. Altrichter, 2000). Наголошується, що, якщо у концепті раціонально спланованого покрокового організаційного розвитку реформи/трансформації позиціонувалися у площині одновимірності, то сучасні трансформації/зміни – у багатовимірній проекції з очікуваними та неочікуваними наслідками, впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, нелінійністю та етапністю руху, універсальними/тимчасовими результатами.

Зазначений підхід в умовах глобалізації вивів реформаторський рух на наднаціональний рівень у формат «глобального руху освітніх реформ» (P. Sahlberg, 2015), який характеризується спільними напрямками трансформацій в освіті: стандартизацією змісту освіти як обов'язкової умови результато-базованої освіти (національно-затверджені стандарти з вимірювальними освітніми цілями, які перевіряються ЗНО); запровадженням «інваріанту/ядра» у стандартах, що включає такі навчальні предмети, як математика, державна мова (мови) і природознавство (science), та інструментів для вимірювання рівня оволодіння школярами знань/компетентностей з цих предметів – міжнародних порівняльних досліджень TIMSS, PISA тощо; запровадженням політики підзвітності для шкіл з використанням різних форматів оцінювання/самооцінювання їхньої діяльності; імплементацією ринково-базованої моделі організації роботи вчителів з новою політикою їхнього найму, матеріального заохочення для якісного виконання ними своїх обов'язків.

ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ У ФІНЛЯНДІЇ У КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Джурило Аліна, к.пед.н.
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ

Основна мета освіти у Фінляндії – створення умов для забезпечення рівного доступу до здобуття освіти усіма громадянами, незалежно від віку, статі, місця проживання, економічного стану, мови. Відповідальність за розвиток освіти покладено на Міністерство освіти Фінляндії. Національне управління освіти разом з Міністерством освіти визначає основні цілі, зміст і методи основної, середньої (до якої належить також професійна освіта). У кожній провінції Фінляндії є Департамент освіти і культури, який забезпечує реалізацію цих завдань. Важливу роль в організації освіти відіграють муніципалітети. Професійна освіта і навчання здійснюється у професійних школах, де передбачено понад 6 місяців навчання безпосередньо на робочому